

Od zimy do lata

11 lutego 2024 roku, on-line

W radiu internetowym Reset Obywatelski w programie Igora Krawetza „Ricz Pospolyta Polska” o niezwykłej historii Karaimów opowiadała Mariola Abkowicz.

15 lutego 2024 roku, Warszawa

W połowie lutego 2024 r. na Cmentarzu Karaimskim przeprowadzono prace pielęgnacyjne, mające na celu poprawę stanu zieleni wzdłuż ogrodzenia. Do realizacji prac wynajęto specjalistyczną firmę zajmującą się architekturą krajobrazu i pielęgnacją terenów zielonych. Firma przycięła gałęzie drzew okalających cmentarz oraz wywiozła zielone odpady, co przyczyniło się do utrzymania porządku i estetyki jedynej karaimskiej nekropolii w Polsce. Zadanie sfinansowała Fundacja Karaimskie Dziedzictwo w ramach działań statutowych.

19 lutego 2024 roku, Wrocław

We Wrocławiu świętowaliśmy piętnastolecie podpisania Porozumienia Kalejdoskop Kultur. Podczas jubileuszu wystąpił Michał Kuliczenko z wiązaną piosenek karaimskich, ukraińskich i łemkowskich.

4 marca 2024 roku, Warszawa

Odbyło się spotkanie przedstawicieli Fundacji Karaimskie Dziedzictwo z Ambasador Azerbejdżanu. Dr Anna Sulimowicz-Keruth oraz Adam Dubiński, członkowie Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, byli gośćmi Jej Ekszellencji Nargiz Gurbanovej, Nadzwyczajnej i Pełnomocnej Ambasador Republiki Azerbejdżanu w Polsce. Podczas spotkania omówiono możliwości współpracy oraz perspektywy podejmowania wspólnych przedsięwzięć kulturalnych i mających na celu zachowanie dziedzictwa w ramach działań organizacji zajmujących się spuścizną ludów tureckich. Pani ambasador wyraziła duże zainteresowanie społecznością polskich Karaimów oraz działalnością karaimskich organizacji w Polsce. Rozmowy zaowocowały wstępnymi planami przyszłych inicjatyw, które mają na celu zacieśnienie więzi

kulturowych i wsparcie w zachowaniu oraz promocji unikalnego dziedzictwa ludów tureckich.

21 marca 2024 roku, Warszawa

Na zaproszenie prof. Teresy Zaniewskiej, Adam Dubiński, prezes Zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, wygłosił wykład o Karaimach

- Prace na cmentarzu karaimskim. Fot. Adam J. Dubiński
- Spotkanie przedstawicieli FKD z JE Ambasador Azerbejdżanu. Fot. z archiwum Adama J. Dubińskiego

- Adam J. Dubiński z prof. Teresą Zaniewską i studentkami SGGW. Fot. z archiwum Adama J. Dubińskiego
- Plakat zapraszający na debatę „Wróćmy do początku”

w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Tematem spotkania była historia i współczesność polskich Karaimów. Słuchaczki I roku studiów magisterskich na kierunku pedagogika z dużym zainteresowaniem śledziły prezentację, która obejmowała zagadnienia związane z osadnictwem, językiem, religią i kulturą Karaimów w Polsce. Szczególną uwagę poświęcono tematowi edukacji karaimejskiej w okresie międzywojennym oraz współczesnym. Uczestniczki wykładu otrzymały egzemplarze karaimejskiego periodyku w języku polskim „Awazymyz”, co umożliwi im dalsze zgłębianie wiedzy na temat Karaimów.

5 kwietnia 2024 roku, Wrocław

W Przejściu Dialogu odbyła się debata pt. „Wróćmy do początku – prawa mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce” zorganizowana przez Fundację Kalejdoskop Kultur. Poprowadziła ją Mariola Abkowicz. W spotkaniu tematycznym wzięli udział przedstawiciele środowisk mniejszości narodowych i etnicznych oraz wszystkich osób zainteresowanych tą tematyką. Podczas spotkania przypomniano, jakie prawa dla mniejszości gwarantowane są w polskim, a jakie w europejskim prawie, jakie gremia na poszczególnych szczeblach władz są odpowiedzialne za

realizowanie zadań mających na celu pielęgnowanie i podtrzymanie tożsamości i co to wszystko oznacza dla mniejszości w praktyce.

18 kwietnia 2024 roku, Wrocław

Powstanie i prezentacja wyjątkowej publikacji pod redakcją S. Łodzińskiego i K. Dolińskiej

Mobilizacja etniczności. Mniejszościowe społeczności narodowe i etniczne w spisie powszechnym ludności i mieszkań w Polsce w 2021 roku stały się doskonałą okazją do dyskusji w gronie ekspertów. Debata odbyła się 18 kwietnia w przestrzeni Przejście Dialogu.

O pomiarze zróżnicowania etniczno-narodowego w Polsce, przygotowaniach do NSP 2021 oraz strategiach mobilizacji społeczności mniejszościowych do aktywnego udziału w spisie dyskutowało grono eksperckie: Mariola Abkowicz, członkini Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych i Przewodnicząca Związku Karaimów Polskich, prof. Sławomir Łodziński, dr hab. Ewa Michna prof. UJ, dr hab. Kamilla Dolińska prof. UW, dr hab. Natalia Niedźwiecka-Iwańczak prof. UW oraz Dorota Kozak-Rybska z Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. W spotkaniu wzięli udział również m.in. pełnomocnik Wojewody Dolnośląskiego ds. mniejszości narodowych i etnicznych Wojciech Skrzypczyk, przedstawiciel społeczności Tatarów Musa Czachorowski i Ewa Wapłak ze środowiska mniejszości ukraińskiej. Omawiana publikacja odkrywa głosy mniejszościowych społeczności narodowych i etnicznych, ich historię, tożsamość i wyzwania. Organizatorem spotkania

był Instytut Socjologii Uniwersytet Wrocławski, współorganizatorem Sekcja Socjologii Etniczności PTS.

16 maja 2024 roku, Warszawa

Marszałek Sejmu Szymon Hołownia powołał pierwszego w historii doradcę Marszałka Sejmu ds. mniejszości narodowych i etnicznych. Został nim Ryszard Galla, wybrany na to stanowisko przez członków KWRiMNE reprezentujących mniejszości. Słowa współprzewodniczącego KWRiMNE Grzegorza Kuprianowicza odczytała podczas uroczystości przedstawicielka społeczności karaimskiej Mariola Abkowicz. W uroczystości udział wzięli również przedstawiciele społeczności: niemieckiej – Rafał Bartek, litewskiej – Aldona Jurkun Jirkūnaitė, białoruskiej – Igor Łukaszuk i ukraińskiej – Piotr Tyma.

- Okładka pracy zbiorowej *Mobilizacja etniczności*
- Marszałek Sejmu RP Szymon Hołownia wręcza akt powołania doradcy ds. mniejszości Ryszardowi Galle; towarzyszą mu przewodnicząca sejmowej Komisji MNE Wanda Nowicka oraz min. Tomasz Szymański. Fot. Piotr Tracz

17 maja 2024 roku, Warszawa

Muzeum Azji i Pacyfiku im. Andrzeja Wawrzyniaka w ostatnim czasie wzbogaciło się o przekazane w darze pamiątki po wybitnym orientaliście profesorze Uniwersytetu Warszawskiego Ananiaszu Zajączkowskim (1903–1970). Profesor był działaczem karaimskim i członkiem Polskiej Akademii Nauk oraz Polskiej Akademii Umiejętności. Ten wybitny turkolog zajmował się m.in. dziejami średniowiecznej kultury tureckiej, leksykografią, komparatystyką oraz badaniami nad kulturą Charzarów. Poza działalnością naukową pełnił także funkcję zwierzchnika Karaimskiego Związku Religijnego w Polsce (1945–1970).

Dary zostały przekazane przez panią Marię Emilię Zajączkowską-Łopatto, córkę badacza i autorkę publikacji poświęconych kulturze Karaimów i dorobkowi naukowemu profesora. Wśród подарowanych Muzeum obiektów znalazły się tradycyjne stroje wierzchnie zwane czapanami i nakrycie głowy z Uzbekistanu pozyskane przez prof. Ananiasza Zajączkowskiego w czasie pobytu na konferencji orientalistycznej w Samarkandzie w 1954 roku. Na jednej z archiwalnych fotografii prof. Ananiasz Zajączkowski został uwieczniony w подарowanym Muzeum uzbeckim płaszczu – czapanie i tradycyjnym, haftowanym nakryciu głowy – tiubitiejce. Dzięki uprzejmości pani Marii Emilii Zajączkowskiej-Łopatto do zbiorów materiałów wizualnych Muzeum trafiło blisko 400 zdjęć z archiwum prof. Ananiasza Zajączkowskiego. Fotografie te zostały zdigitalizowane i po opracowaniu będą udostępnione. Wkrótce nowe nabytki zostaną pokazane na wystawie stałej „Podróże na wschód” w części poświęconej Azji Centralnej.

18 maja 2024 roku, Opole

W Noc Muzeów w Opolu w Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczym Niemców odbyły się wydarzenia popularyzujące wiedzę o Karaimach: rozmowa z Mariolą Abkowicz, przewodniczącą Związku Karaimów Polskich, oraz Adamem Dubińskim, prezesem zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo, występy artystyczne duetu wokalnie-instrumentalnego: Karolina Matuszkiewicz & Michał Kuliczenko oraz karaimskiego zespołu folklorystycznego „Dostłar”, a także otwarcie wystawy czasowej „Karaimskie tropy w Opolu”. Organizatorami byli Centrum Dokumentacyjno-Wystawiennicze Niemców/Ausstellungszentrum der DMI oraz Związek Karaimów Polskich we współpracy z Fundacją Karaimskie Dziedzictwo.

13 czerwca 2024 roku, Wrocław, on-line

W programie 2 TVP w „Pytaniu na śniadanie” pojawił się reportaż w cyklu „Czym nas mniejszości mogą zaskoczyć?”. Tym razem rzecz była o Karaimach, kamera zairzała na Skwer Karaimski we Wrocławiu i towarzyszyła spacerowi po wrocławskiej ulicy Książewicza. Widzowie mieli okazję posłuchać opowieści o kulturze i o muzyce karaimskiej i w jej klasycznych brzmieniach, i w tych współczesnych. Zdjęciom współczesnym towarzyszyły fragmenty filmów *Ostatni hazzan* oraz

„Etniczne Klimaty” z występami zespołu „Dostłar”, pojawiły się też fragmenty z nagrania koncertu „Karaimska Mapa Muzyczna”.

- ← Tiubitiejka z kolekcji Ananiasza Zajączkowskiego w kolekcji MAiP. Fot. z archiwum MAiP
- ↓ Weronika Wiesie z Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczego Niemców w Polsce otwiera spotkanie „Karaimi. Mniejszości w dialogu”. Fot. Bogna Piter
- ↘ Realizacja zdjęć do reportażu telewizyjnego na skwerze Karaimskim we Wrocławiu. Fot. Mirosław Riedel

23 czerwca 2024 roku, Dobrodzień / Guttentag

„Źródło” czyli Ogólnopolskie Spotkania Zespołów Artystycznych Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Dobrodzieniu/Guttentag odbyły się już po raz 26. Rozpoczęły się spacerem po śladach społeczności żydowskiej, która była w historii Dobrodzienia obecna aż do 1943 roku. Wycieczkę poprowadził badacz lokalnych dziejów Paweł Mrozek. Trasa biegła od placu po byłej synagoge aż do cmentarza żydowskiego. Taki spacer w Dobrodzieniu stwarza szansę na przypomnienie śladów po św. Edith Stein, która dzięki krewnym z rodzin Stein i Horowitz była w mieście częstym gościem.

Później odbyła się debata na temat polityki mniejszościowej z trzema członkami Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych: Mariolą Abkowicz z mniejszości karańskiej oraz Rafałem Bartkiem i Bernardem Gaidą z mniejszości niemieckiej. Ostatni z wymienionych jako Wiceprezydent Federalistycznej Unii Europejskich Narodowości starał się dyskusję pogłębić o perspektywę europejską. W holu Domu Kultury prezentowana była również wystawa „Karaïmskie tropy w Opolu”.

30 czerwca 2024 roku, zamek w Liwie

W Zamku w Liwie odbyło się wydarzenie „W Zamkowej Kuchni na Szlaku Książąt Mazowieckich –

edycja polsko-włosko-litewska” podczas którego goście – specjaliści w swoich dziedzinach – mieli zapewnić zgromadzonej publiczności niezapomniane wrażenia i pokazać różnorodność kulturową. Wśród nich była dr Anna Sulimowicz-Keruth, która opowiadała o kulturze karańskiej. Wystąpił również Karaïmski Zespół Folklorystyczny „Dostlar”.

Marta Kobecka z zespołu „Dostlar” podczas występu w Liwie.
Fot. Adam J. Dubiński

Pożegnania

11 stycznia 2024 odszedł w 97 roku życia
SZYMON JUCHNIEWICZ
urodzony w 24 kwietnia 1927 w Trokach.
Spoczął na cmentarzu karaïmskim w Trokach.

7 kwietnia 2024 odszedł w wieku 91 lat
JÓZEF PILECKI
urodzony 3 marca 1933 w Wilnie.
Spoczął na cmentarzu w Santiago de Chile.

23 kwietnia 2024 odeszła w wieku 73 lat
MAGDA z SZULIMOWICZÓW POLAK
urodzona 18 stycznia 1951 w Krakowie.
Spoczęła na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

*Kiuczliu Tieńrisi biutiun dunjanyn
chajifsunchej da rachmietliagiej dżantary
üštiunia atarnyn.*

*Da sahynhej atarny, da jarłyhasz była eškia
atłhej atarny. Da Bah Bostanda tochtatchej
dżantaryn atarnyn.*

(fragment karaïmskiej modlitwy za zmarłych)

Zadania realizowane w 2024 roku przez Związek Karaimów Polskich

Dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji:

- Działalność podstawowa,
- Publikacja czasopism karaimskich: „Awazymyz” oraz „Almanach Karaimski”,
- Karaimskie serwisy internetowe i archiwa cyfrowe,
- Działalność karaimskich zespołów tanecznego i wokalnego,
- II Międzynarodowy Obóz Młodzieży Karaimskiej BIR-BAV;

Dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- Publikacja karaimskiego czasopisma „Awazymyz”,
- Wydanie karaimskiego rocznika naukowego pt. „Almanach Karaimski”;

Dzięki dofinansowaniu ze środków budżetu Samorządu Województwa Dolnośląskiego:

- „Zakorzenie” – koncerty pieśni karaimskich, ukraińskich i łemkowskich w wykonaniu Michała Kuliczenki i Spółki.

Zadania realizowane w 2024 roku przez Fundację Karaimskie Dziedzictwo

Dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji:

- Działalność Podstawowa Fundacji Karaimskie Dziedzictwo,
- Karaimskie warsztaty edukacyjno-integracyjne na Litwie 2024.

Zapraszamy na obchody 10. urodzin Fundacji Kalejdoskop Kultur – w tym na koncert „Zakorzenie”:

Awazymyz – Nasz Głos Pismo społeczno-historyczno-kulturalne Karaimów

Komitet redakcyjny

Mariola Abkowicz (redaktor naczelna), Adam J. Dubiński, Hanna Pilecka

Korekta

Barbara Matczak

Layout i łamanie

Leszek Kwiatkowski

Adres redakcji

ul. Powstańców Śląskich 116 m. 54, 53–333 Wrocław
awazymyz@karaimi.org; www.awazymyz.karaimi.org

© Copyright by Bitik, Karaimska Oficyna Wydawnicza

Awazymyz jest udostępniany w trybie Open Access na licencji Creative Commons 4.0 Polska na następujących warunkach: Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach.

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Zrealizowano przy udziale wsparcia finansowego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Bastyrmach-jazszy jalhyzach tiuziuwcziuiniuń/larniń bahyszłaryn kierti bildi-riadir, dahy icztiagi iszlar da kiońdiariuw ministernyn ahałych bir sahyz-turuszu była uszar bolup jaramejdyr.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Druk i oprawa

Paper & Tinta, www.papertinta.pl

Nakład: 300 egz.

Łamy naszego pisma są otwarte dla wszystkich, którzy zechcą podzielić się wiadomościami z życia Karaimów i ich potomków. Zapraszamy do współpracy.

Osoby pragnące wesprzeć działalność

Fundacji Karaimskie Dziedzictwo

mogą dokonywać wpłat na cele statutowe na rachunki:

Bank Pekao S.A.

22 1240 1125 1111 0010 7312 2127 PLN

32 1240 1125 1978 0010 7312 3023 EUR

Fotografie na okładce: s. 1: Maciej Wylegała i Piotr Tracz (Kancelaria Sejmu); s. 4: Bogna Piter.